

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет
Кафедра образотворчого мистецтва

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС) МИСТЕЦТВО КНИГИ: ІСТОРІЯ ТА ІННОВАЦІЇ

Відомості про викладача

© ст. вик. Шалварова Катерина Станіславівна

Профіль викладача

<http://bit.ly/3YWYyDS>

e-mail

k.s.shalvarova@npu.edu.ua

Курс в Moodle:

1. ОСНОВНА МЕТА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета нашого курсу:

- допомогти набути досвід застосовування набутих вами знань та умінь з образотворення в галузі книговидання, що дасть перевагу на ринку праці;
- створити умови для оволодіння мистецтвом сучасної книги у процесі практичного втілення авторської ідеї в завершеному ілюстрованому творі;

В процесі навчання ми з вами будемо досліджувати:

- основні етапи розвитку мистецтва книги та ілюстративної графіки від давнини до сучасності та їх роль у світовому мистецтві;
- конструктивні та композиційні закономірності побудови книжкових творів та засоби виразності, що впливають на культуру сучасної книги ;
- як ілюстрація стає інструментом інтерпретації тексту та створення оригінального художнього образу персонажу і його оточення.

Ми розширимо ваш практичний досвід художника у процесі вирішення наступних завдань:

- проектування художньої форми книги, її цілісної конструктивно-пластичної структури;
- пошук своєрідної образної мови для художнього оздоблення елементів книги;
- інтерпретація тексту та персонажів книги, їх перетворення на оригінальний візуальний художній образ;
- послідовне виконання макету поліграфічного видання твору з авторськими ілюстраціями.

Ми прагнемо створити особливу творчу зону, де народжуватимуться цікаві ідеї і проекти, де кожен може виразити себе через креативні творчі рішення, відкривати двері для інновацій. Тільки активне і свідоме занурення у творчий процес долає інертність мислення, розвиває індивідуальність кожного студента, дає йому надзвичайний творчий досвід, готує до самостійної художньої діяльності, забезпечує мобільність та конкурентоспроможність в сучасних умовах життя.

2. МІСЦЕ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Освітній рівень	бакалавр

Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма	«Образотворче мистецтво»
Шифр освітнього компонента	ВВ02.04
Семестр навчання	7 семестр

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- ПР01. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.
- ПР02. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ПР3. Трактувати формотворчі засоби костюма як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку в комунікативному просторі.
- ПР06. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.
- ПР08. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.
- ПР09. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.
- ПР11. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, педагогічної та дослідницької діяльності, сприяти оптимальним умовам для якісного виконання роботи.
- ПР16. Володіти фаховою термінологією і методикою образотворчого мистецтва.
- ПР17. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

4. КОРОТКИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Мистецтво книги як частина культури. Основні етапи розвитку мистецтва книги та ілюстративної графіки від давнини до сучасності.
2. Книга як цілісний твір мистецтва. Єдність типографіки, декору та ілюстрацій.
3. Структурні елементи книги та їх оформлення.
4. Поняття «ілюстрування». Відомі художники-ілюстратори.
5. Функції та види ілюстрацій, інструменти і матеріали для їх створення.
6. Послідовність роботи над авторським художньо-конструкторським проектом

ПРАКТИЧНА РОБОТА

1. Розробити концепцію оформлення обраного студентом видання з урахуванням якомога більшої кількості елементів оформлення.	4
2. Композиційно організувати елементи книги з метою створення цілісного просторово-образного ансамблю.	4
3. Проілюструвати видання з урахуванням характерних особливостей твору, його стилістики та емоційного колориту та з використанням якомога ширшого арсеналу засобів образної розповіді.	22
4. Виготовити творчий проект - макет поліграфічного видання твору.	4

Для виконання творчих робіт рекомендовано обирати теми в контексті глобальних цілей

сталого розвитку: (подолання бідності й голоду, міцне здоров'я, якісна освіта, гендерна рівність, доступна і чиста вода і енергія, гідна праця та економічне зростання, інновації та інфраструктура, зменшення нерівності, сталий розвиток міст і громад, відповідальне споживання, боротьба зі зміною клімату, збереження морських ресурсів і екосистем суші, мир, справедливість і партнерство).

---

5. ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО КОМПОНЕНТА

Рік і семестр навчання	4 рік, 7 семестр
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Лекційні заняття	-
Практичні заняття	34
Самостійна робота	56

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Практико-орієнтоване персоніфіковане викладання, навчально-творчі завдання, творчий проект.

ФОРМИ НАВЧАННЯ

Практикум з елементами пояснень-візуалізацій.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання продуктів творчої діяльності.

---

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Лабораторні заняття проходять у невимушеній творчій атмосфері, де заохочується вільне спілкування в межах теми, діалог з викладачем при уточненні та формуванні задуму, обговоренні етапів роботи над проектом та оцінці результатів навчальної і творчої роботи.
  2. Поважайте своїх одногрупників, допоможіть створити сприятливе для навчання середовище, що означає – не запізнюватися, вимикати мобільні телефони, уважно слухати та завжди брати активну участь у навчальній та творчій діяльності. Ми заохочуємо студентів обговорювати досліджувані проблеми. Дискусії є вкрай бажаними.
  3. В процесі вивчення нового матеріалу допускається конспектування, фотографування зразків робіт, кадрів відео презентацій, але забороняється відео зйомка та аудіо запис повідомлень викладача.
  4. В інтересах усіх учасників курсу наполегливо рекомендується, щоб результати практичної роботи були надані у визначений термін або раніше. Поточні завдання не розглядаються після останнього дня практичних. Зверніть увагу, що роботи, представлені із запізненням, можуть бути не зараховані і виникне борг.
  5. Якщо у вас виникають труднощі з виконанням завдання, приходьте на консультації, або використовуйте можливості дистанційного консультування. Спрощуйте роботу викладача під час дистанційного консультування, вказуючи групу і прізвище у підписах до свої онлайн повідомлень. Окрім того, просимо зважати на те, що вихідні дні (субота і неділя) не враховуються у дедлайнах виконання робіт, консультацій і запитів до викладача; завдання і запити, надіслані у ці дні студентами, можуть залишатися без відповіді на вище наведеній підставі.
  6. Практична підготовка є основним видом вашої навчальної роботи, що сприяє оволодінню вами композиційними прийомами проектування книги, активному вдосконаленню
-

художніх навичок і умінь, стимулюванню дослідницького й творчого інтересу, генеруванню оригінальних художніх ідей, важливих для створення високоякісних авторських творів. Важливо, щоби ви активно вдосконалювалися, адже найефективніший спосіб стати кращим художником – створити, виправити, а потім створити наново.

7. Якщо у вас виникатимуть питання щодо оцінки або бажання оскаржити її, коректним буде запитати про це протягом дня після її отримання. Виявлення, запобігання і врегулювання конфліктів регулюється Положенням про врегулювання конфліктів у УДУ імені Михайла Драгоманова <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni-dokumenty/nakaz/polozhennia-pro-vrehuliuvannia-konfliktiv-v-udu-imeni-mykhaila-drahomanova>
8. Ми підтримуємо найвищі стандарти академічної доброчесності, отже, неприпустимими є списування, копіювання робіт інших студентів/художників, плагіат, обман та інші види шахрайства. Ми можемо навчатися в інших, проте завжди несемо індивідуальну відповідальність за власну роботу і розуміння матеріалу. Будь-який студент, що представляє роботу, взятую з інших джерел, винний у плагіаті. Етичні принципи академічного навчання в університеті реалізуються згідно Положення про академічну доброчесність <https://udu.edu.ua/universytet/prozoryi-universytet#polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-v-udu>.
9. Створення навчального авторського твору мистецтва враховує і його презентацію під час оцінювання. Публічний показ вашої творчої роботи буде невід'ємною частиною курсу, і ми створюємо її з метою, щоб, як мінімум, наші проекти були представлені на інстаграм сторінці кафедри https://www.instagram.com/art_dragomanov або в арт галереї Університету; і якщо ви не готові до відчуження майнових прав на свій твір (ст.12.2., ст. 16 Закону України «Про авторське право і суміжні права», 1994), прохання не представляти його на екзаменаційному перегляді. Відповідально та етично взаємодійте зі штучним інтелектом, критично оцінюйте результати, отримані за його допомогою. Використання штучного інтелекту має бути обов'язково зазначеним.
10. Не бійтеся помилятися. Хоча ми, звичайно, будемо оцінювати ваші навчальні результати, але ми ніколи не будемо судити про вас, ваш інтелект і ваші здібності.

---

8. ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Пушкар О.І., Андрюшенко Т.Ю. Ілюстрування. Харків, 2015.
2. Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. К., 2013.
3. Юр'єв Ф. Колір в мистецтві книги. К, 2007.
4. Давиденко Л. Засоби художньої виразності у книжковій графіці: традиції та інновації. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2014. С. 115-118.
5. Токар. М. Художньо-естетичні особливості дитячої книжкової ілюстрації. Вісник, Вип. 35, Львів, 2018. С. 220-233.
6. Інформаційні ресурси <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-istoria-stvorena-knigi-440479.html>
7. Інформаційні ресурси <https://vseosvita.ua/library/urok-prezentacia-struktura-knigi-osnovni-elementi-133169.html>
8. Візуальні ресурси <https://starylev.com.ua/news/ti-shcho-malyuyut-mizh-sliv-7-ukrayinskyh-ilyustratoriv-yakih-varto-znaty>
9. Візуальні ресурси платформи Pinterest <https://www.pinterest.com>

---

9. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється згідно Порядку контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова <https://udu.edu.ua/resursy/normatyvni->

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Аналіз художньо-творчої діяльності українського графіка, ілюстратора(за вибором студента).	10
Творчий проект - макет поліграфічного видання твору (за вибором студента)	90
Поточний рейтинговий бал - залік	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Змістова повнота й оригінальність арт-проекту 33,3%	Ідея арт-проекту повністю відповідає змісту завдання, є художньо виразною та цілісною, самостійною й завершеною	Ідея арт-проекту в основному відповідає змісту завдання, є достатньо виразною та завершеною, містить елементи оригінальності	Ідея арт-проекту частково відповідає змісту завдання, є маловиразною й недостатньо завершеною заснованою, на існуючих зразках	Ідея арт-проекту не відповідає змісту завдання або є невиразною та шаблонною
Образотворча грамотність арт-проекту 33,3%	Студент доцільно застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, різні прикладні техніки, досягаючи виразності художнього образу	Студент частково застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, різні прикладні техніки, частково досягаючи виразності художнього образу	Студент застосовує закони і прийоми композиції, колірні гармонії та використовує різні прикладні техніки на елементарному рівні з порушенням балансу художніх змісту й форми	Студент ігнорує закони і прийоми композиції, колірні гармонії, потенціал різних прикладних технік
Художня репрезентація 33,3%	Студент демонструє прикладну майстерність, високу культуру художньої репрезентації результату, повний контроль за технологічним процесом	Студент на належному рівні демонструє прикладну майстерність, поодинокі моменти порушення культури художньої репрезентації не впливають на загальне художнє враження	Студент слабо володіє прикладною майстерністю, численні порушення культури художньої репрезентації та недостатній контроль за технологічними процесами заважають художньому сприйманню	Студент не володіє прикладними техніками, культурою художньої репрезентації та контролем за технологічним процесом

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D		
60-64	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва, протокол №__ від 2024 р.